
SAVOIR VIVRE

BRETAGNE, WAAR DE TIJD STIL HEEFT GESTAAN

WOORD CHRIS HAFER
BEELD CHRIS & VERA HAFER

Savoir vivre, het woordenboek omschrijft het in het machtig mooie woord 'wellevendheid'. Genieten van het leven en van het moment.

Een woord van lang vervlogen tijden, toen er nog geen internet was, geen mobiele telefoon, toen alles nog een stuk langzamer was en meer ontspannen. Het was in deze tijd dat we voor het eerst het Bretonse stadje Crozon Morgat binnenreden. Het jaar was 1992 en we waren afgereisd voor een competitie in het kleine en gezellige kuststadje in de Baie de Douarnenez, waar we laat in de avond aankwamen na een lange tocht door Frankrijk. De volgende ochtend waren we al vroeg op het strand om onze zeilen op te tuigen om nog snel even aan de condities te kunnen wennen. Toen we een paar uur later terugvoeren richting de haven zagen we tot onze grote verbazing dat de kade tien meter boven ons uitstak... het was inmiddels eb geworden. Het gigantische verschil in getij (tot wel veertien meter) droeg nadrukkelijk bij aan het dramatische landschap, waar naargelang het getij eilanden gevormd werden om later weer te verdwijnen onder de golven. In deze tijd was er geen Windguru of Windfinder om je op de hoogte te stellen van de voorspellingen. Je kon de handgeschreven voorspelling checken op de deur van het kantoor van de havenmeester, of vertrouwen op het instinct van de oude lokale vissers. Vaker wel dan niet hadden de vissers het bij het rechte eind.

FAST FORWARD

Twintig jaar verder en we zijn opnieuw in Crozon Morgat, waar niets lijkt te zijn veranderd. Het handgeschreven briefje met de voorspellingen zijn nog steeds op de deur van de havenmeester en waarschijnlijk hebben de vissers het ook nog steeds bij het rechte eind. Op weg naar de westkust brachten we een dag door in Saint Malo, een stad die het gemakkelijk maakt je aan te passen aan de Bretonse levensstijl, met een speciale vibe en een mix van de eerder genoemde vervlogen tijden en de hedendaagse levensstijl. Lang geleden diende de burcht Saint Malo als haven voor piraten en zeerovers, en ook nu nog zijn

er achter de oude stadsmuren genoeg schatten te vinden, zij het in de vorm van heerlijke zeevruchten, en dan vooral de oesters waar de regio bekend om staat. Mijn vrouw leek vastberaden in haar eentje de gehele oesterpopulatie uit te roeien, maar zelfs met de beste bedoelingen lukte het haar niet ze allemaal te verorberen.

Na dit heerlijke diner en een wandeling door de stad reden we verder naar zee waar we later die avond de wind en golven de kustlijn al hoorden teisteren. Met mythische spots als La Torche en La Palue is Bretagne niets minder dan een droom voor elke golfrijder; de woeste kustlijn

maakt het mogelijk om bij bijna elke wind- en golfrichting de perfecte spot te vinden.

GOLFRIJDROOM

Maar opgepast: wat begint als lieflijk kan brutaal eindigen. Overschat je kunnen niet; wat er vanuit de duinen of hoog vanaf de kliffen eenvoudig uitziet kan in een mum van tijd omslaan in een sterk stromende nachtmerrrie, waarbij het getij een brute impact kan hebben op golfhoogte en stroming. Het is daarom van belang altijd advies te vragen aan de locals; je weet nooit of en hoe het om kan slaan, zowel in negatieve als positieve zin. Ik ervoer dit zelf op de spot L'Aber,

HOE & WAAR

Hoe er te komen

De makkelijkste manier om naar Bretagne te gaan is met de auto. Een flinke rit, maar het geeft je ook nog eens de kans een kleine stopover in Normandië te maken. Zonder auto ben je nergens Bretagne: de stranden zijn vaak alleen toegankelijk via kleine weggetjes. Let op: de meeste snelwegen naar Bretagne zijn tolwegen.

Waar te verblijven

De Bretonse kust biedt een boel leuke campings, hoewel deze niet allemaal open zullen zijn in het voor- en najaar. De meeste havens staan het gebruik van hun faciliteiten toe, als er tenminste geen zootje van maakt, geen troep achterlaten dus! Een andere zeer goede optie is het huren van een klein huisje of flat via het internet. Wij verbleven tijdens onze tien-daagse trip in meerdere hotels rond Crozon Morgat en Audierne, met prijzen van rond de 80 euro voor een tweepersoonskamer. Er zijn een boel pittoreske dorpsshotelletjes te vinden met uitzicht op de haven vanuit de slaapkamer.

een prachtig strand waar het water er vlak bij lag op onze eerste spotcheck. Een paar uur later liepen er perfecte lijnen, met precies genoeg wind om naar buiten te dobberen met mijn 5,7 en een groot waveboard... een golfrijdroom.

Op het water heerste een relaxte sfeer, locals en toeristen deelden de golven en genoten van het prachtige landschap en de kleur van het water. Toen de zon zich ook nog even liet zien waande ik me ergens in de Middellandse Zee, maar dan met betere golven. Koud was het ook al niet; de warme Golfstroom zorgt ervoor dat het water zelfs in de wintermaanden nooit echt afkoelt.

Nagenietend van mijn sessie op het strand kwam

ik wat vrienden tegen uit het noorden van Duitsland. Het toonde maar weer eens hoe klein de wereld is. En dat in windsurfen nieuwe vrienden zo gemaakt worden merkten we een paar uur later toen we een stel uit Nederland ontmoetten dat zo vaak naar Bretagne was afgereisd dat ze bijna locals waren. Ze raden ons een aantal restaurantjes aan en gaven ons een uitgebreid schema van dingen te doen als het niet waaide. Een perfecte timing zo bleek, want toen de wind de dagen daarna wat afnam in kracht was er dus geen enkele reden voor ons om onze koppies te laten hangen. Met zoveel baaien en de optie te suppen en golfsurfen wisten we ons goed te vermaken, en tussen de sessies door bezochten we mysterieuze stencircels en menhirs en ge-

noten we van heerlijk eten en drinken. Misschien waren het deze offerandes die de windgoden deden beslissen ons nog wat dagen planche à voile te gunnen, heel anders dan de eerdere sessies maar niet minder zoet.

BAKKEN ZONDER KLAGEN

Al viel de regen volgende dagen met bakken uit de hemel, echt rede tot klagen was er nauwelijks. Met wind en golven trakteerde Bretagne ons andermaal op excellente golfrijd sessies. Na een korte scouting sessie langs alle spots vonden we sideshore wind in Le Goulien goed voor een 5,2 zeiltje en een klein waveboard, met kleine maar erg leuke golfjes. En hoewel het met surfers uit Frankrijk, Duitsland en Nederland

redelijk druk was op het water, was het door de uitgestrektheid van de baai geen enkel probleem voor ieder z'n golf te vinden. De laatste dagen nam de wind weer wat af, waarbij de lokale vissers het eens leken te zijn met de voorstellingen van Windguru. We daalden verder af dalen naar het zuiden, langs de Kaap Finisterre met zijn majestueuze kliffen, tot aan het middeleeuwse dorpje Concarneau. Opnieuw een plek waar de tijd stil leek te hebben gestaan, ideaal om je even helemaal af te sluiten.

Savoir vivre niet van deze tijd? In Bretagne weten ze wel beter. Twintig jaar verder kunnen we ook best zonder internet of mobiele telefoon. Soms is het goed dat dingen niet veranderen. •

SPOTS

Le Goulien/Kersiguénoù

Een zeer brede baai met een zandbodem, omringd door kliffen die ervoor zorgen dat de wind vlagerig is in de hoeken. De golven worden op Kersiguénoù het hoogste, maar ook het aangrenzende strand Le Goulien breekt het mooi. De hoogste golven vind je bij hoogwater, ze worden dan tot wel zes meter hoog op de buitenste zandbank. De beste windrichting is zuidwest, pas op voor de sterke stroming!

La Palue

Voor een sessie op La Palue moet je een flinke wandeling over hebben. De golven (beachbreak) kunnen er enorm worden en er staat een boel stroming. De spot werkt het beste met zuidoosten wind. Voor deze spot geldt: ken je grenzen, experts only!

L'Aber

Een perfecte speeltuin in de afgeschermd baai. Een lange beachbreak die werkt met zuidoost en noordwest. De beste golven vind je bij midtij.

Er zijn een boel meer spots - de Kite & Windsurfing Guide Europe telt alleen al twintig spots rond Crozon Morgat - en het loont zich om de hoek te kijken (en de gids te bestellen op motionwindsurfmagazine.nl).

Over Chris

Chris Hafer is professioneel fotograaf. Als hij niet bezig is met het vastleggen van Slash, Bon Jovi of Kiss in een of andere dampende arena, staat hij het liefst op het water. Chris wordt gesponsord door JP-Australia, Gun Sails, Mystic, Bayer, Powerbar en K4 Fins. Check windsurfteam.de en chris-hafer-photography.com voor meer avonturen.